

Portrete în dialog

Daniel Morar (n. 1966, Luduș) este absolvent al Facultății de Drept din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Între 1990, anul absolvirii, și 1992 lucrează ca procuror stagiar la Procuratura Locală din Târgu-Mureș. În 1992 promovează examenul de capacitate al procurorilor stagiari, clasându-se al treilea din patruzeci și șapte de participanți, și este repartizat la Procuratura Locală din Cluj-Napoca, unde rămâne până în 1994. În perioada 1994–1997 este procuror la Parchetul de pe lângă Tribunalul Cluj, iar din 1997 până în 1998, procuror la Secția de urmărire penală de pe lângă Curtea de Apel Cluj. Între 1 ianuarie 1999 și 25 iulie 2002 este procuror-șef la Secția de urmărire penală a Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Cluj. În această perioadă este delegat la Secția de anticorupție, urmărire penală și criminalistică din Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, pentru finalizarea anchetelor în dosarele Gabriel Bivolaru și Viorel Burzo. În 2002 obține diploma „Meritul judiciar” clasa a IV-a pentru rezultate profesionale meritorii. Între 26 iulie 2002 și 12 august 2005 continuă să lucreze ca procuror la Secția de urmărire penală a Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Cluj. Prin Decretul 849 din 11 august 2005, este numit, cu începere din 12 august 2005, în funcția de procuror-șef al Direcției Naționale Anticorupție. În octombrie 2012 își încheie mandatul la DNA și este numit cu titlu interimar la șefia Parchetului General.

Dan Tăpălagă (n. 1975, Copșa Mică) este licențiat în jurnalism al Universității „Lucian Blaga” din Sibiu. Debutează ca jurnalist în 1997 la Radio România Actualități, iar în perioada 1998–2002 este redactor la Radio Europa Liberă și BBC. Între 2002 și 2004 conduce departamentul politic al ziarului *Evenimentul Zilei*, între 2004 și 2006 este redactor-șef adjunct la *Cotidianul*, iar apoi devine șeful secției politice a *României libere*. În paralel, în perioada ianuarie–martie 2005 e consilier și purtător de cuvânt al ministrului justiției din acea perioadă, Monica Macovei. Ulterior, ocupă timp de un an funcția de director de dezvoltare editorială la *Ziua de Cluj*. Cu începere din 2007 este editor coordonator al site-ului HotNews.ro. Are o experiență de șaisprezece ani în mass-media și a fost bursier al Fundației Freedom House. A predat cursuri de jurnalism politic la Facultatea de Jurnalistică din Sibiu (2005), la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării din București (2007) și la Centrul pentru Jurnalism Independent. Este autorul volumului *Bulversarea valorilor: Scrieri dintr-un timp buimac* (Humanitas, 2010).

DAN TĂPĂLAGĂ

în dialog cu

DANIEL MORAR

Prețul adevărului

Un procuror în luptă cu sistemul

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Radu Paraschivescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Elena Dornescu
DTP: Radu Dobreci, Carmen Petrescu

Tipărit la Fedprint

© HUMANITAS, 2012

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TĂPĂLAGĂ, DAN
Prețul adevărului. Un procuror în luptă cu sistemul /
Dan Tăpălagă, Daniel Morar. – București: Humanitas, 2012
ISBN 978-973-50-3839-7
I. Morar, Daniel
32.01

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin email: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

Prefață

Fostul șef al secției anticorupție din Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție era exclus brutal din magistratură, în mai 2001, la ordin politic. Anchetase cazuri grele de spălare de bani, contrabandă cu petrol, cu țigări, trafic cu arme (dosarele Jimbolia, Costea, Shimon Naor, FNI). Firele duceau sus, la nume importante din partidul de guvernământ de atunci, PDSR, astăzi PSD. La capătul unor aiuritoare acuzații care au stat la baza eliminării sale din sistem, tânărul procuror ceruse azil politic în Franța. Eliminarea foarte tânărului procuror de treizeci și ceva de ani fusese o sancțiune exemplară, aplicată cu scopul de a inhiba orice periclita liniștea regimului.

Deși a trecut mai bine de un deceniu de atunci, țin minte discuțiile cu acest magistrat hăituit de mașină infernală pornită împotriva sa. Procurorul vorbea, făcea dezvăluiri, acuza. Nu mai avea nimic de pierdut. Ne-am văzut de câteva ori prin taverne dosnice din zona Obor. Rechizitoriile sale conțineau nume importante implicate în afaceri urâte și complicate. Era în plină guvernare Năstase.

Se instalase deja atmosfera de teroare politică. Puterea controla o mare parte a presei și părea hotărâtă să îngenuncheze

ce mai rămăsese în picioare din justiție. Oamenii de afaceri se plâneau de nivelul ridicat al corupției, de procentele tot mai mari pretinse de politicieni din orice se dovedea a fi un business profitabil. Lucram pe atunci la BBC și eram, alături de colegii de la *Evenimentul Zilei* și *România liberă*, printre puținii, dacă nu singurii, care își permiteau să acorde atenție acestui caz grav de represiune politică împotriva unui procuror curajos. Din păcate, n-a fost singurul caz. Numele procurorului executat exemplar era Ovidiu Budușan.

Procurorul Budușan a condus prima secție anticorupție înființată în România. Secția sa avea să stea la baza constituirii viitorului Parchet Național Anticorupție, transformat după căderea guvernului Năstase, în 2004, în celebra Direcție Națională Anticorupție. Ovidiu Budușan n-a mai ajuns în Franța; a trecut de partea cealaltă a barei, îmbrăcând roba de avocat. A fost, poate, un mod de a-și lua revanșa față de sistemul care-i furase întreaga muncă și carieră, transformându-se din adversarul marilor cercetați penal în apărătorul lor. Însă nedreptatea comisă acum un deceniu avea să stea, ironia sortii, la originea unei viitoare numiri menite să transforme radical un mod de a face anchete penale în România.

Ovidiu Budușan venise la București din Cluj, unde făcuse ucenicie în meserie pe lângă un procuror deja experimentat în dosare de corupție și anchete economico-financiare. Acest procuror își câștigase respectul, dar și antipatia colegilor din Cluj, în tulburii ani '90. Arestase primul judecător din România, devenind impopular în sistem. Făcuse dosare și la București, unde a pus primul parlamentar în cătușă. Unii politicieni începuseră să-l cunoască, să se teamă și să-l atace. Acest procuror încăpățânat deschidea precedente care nu anunțau nimic bun pentru ei. Numele procurorului, încă anonim pentru marele public, era Daniel Morar.

După ce regimul Năstase a scăpat de Budușan, exclu-zându-l din magistratură pe motive ridicole, fostul procuror s-a decis să meargă până în pânzele albe cu speranța că i se va face dreptate. În consecință, și-a angajat un avocat pentru un proces la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Avocatul, o femeie, era cunoscut ca făcând parte din firava societate civilă activă pe vremea regimului Năstase. Această femeie aparent plătândă denunța, la rândul ei, cu vigoare și tenacitate, o serie de abuzuri. În plus, figura printre pușinii specialiști în problematica CEDO. Numele avocatului era Monica Macovei.

Avocatul avea să fie sunat în decembrie 2004, în prima zi de Crăciun, în timp ce se afla la schi undeva pe Valea Prahovei, de către cel care-l trimisese pe Adrian Năstase în opoziție. Traian Băsescu o chemase pe Monica Macovei, chiar în acea zi, la Palatul Cotroceni, pentru a-i propune funcția de ministru al justiției. La rândul ei, Macovei avea să sune, câteva luni mai târziu, un procuror pe care fostul său client îl recomandase călduros ca fiind deplin compatibil pentru a reforma sistemul anticorupție din România. Macovei fusese procuror cu ani în urmă, dar pierduse contactele cu sistemul. Îl știa în schimb pe Budușan, clientul său, și avea încredere în el, deoarece dovedise curaj și probase independență în anchetele derulate în cariera curmată prin decapitare.

Daniel Morar mărturisește în această carte-interviu că a primit într-o bună zi un telefon de la Monica Macovei cu o invitație la București. Cum a ajuns tocmai la el, un procuror de provincie? Din câte am auzit, spune Morar, numele meu i-a fost sugerat, cel mai probabil, de Budușan, fostul ucenic de la Cluj. Așa a și fost.

Avocat sau procuror

DAN TĂPĂLAGĂ: *Când ați decis să deveniți procuror? Când ați știut că doriți să faceți meseria aceasta?*

DANIEL MORAR: Abia în 1990, când am terminat Facultatea de Drept. Probabil că, dacă n-ar fi fost Revoluția din 1989, dacă România ar fi rămas în sistemul închis, în sistemul comunist, aș fi practicat meseria de avocat, așa cum au făcut unele dintre rudele mele, înaintea mea. Fratele unui bunic a fost absolvent de drept în anii '40, apoi fratele mamei a fost absolvent de drept, doi veri buni de-ai mei au fost avocați. Erau avocați când eu eram copil. Au ocupat succesiv funcțiile de decani ai Baroului Bistrița. Alți veri, alți nepoți au fost absolvenți de studii juridice.

— *Asta e cu totul altă meserie. La bară, avocatul e adversarul procurorului.*

— Probabil că această meserie aș fi făcut-o și eu, dacă aș fi terminat facultatea, la fel ca cei doi veri ai mei, înainte de 1990. Vă aduceți aminte, erau acele dosare în care procurorul trebuia să trimită în judecată și să ceară condamnarea unuia care furase o plasă de porumb.

— *Procurorul era un fel de zbir înainte de 1989. Adică avea imaginea unui jupân.*

— Exact. Dar știam tocmai ce însoțește, ce formează această imagine. Procurorul era perceput ca făcând o meserie cel puțin parțial nedreaptă.

— *Procurorul dispunea, înainte de 1989, de putere discreționară.*

— Foarte mare. Și lumea, încă pe vremea când eram student, și chiar după 1990, vedea meseria de procuror ca fiind mult mai puternică decât cea de judecător. Sigur, în timp, odată cu democratizarea societății, lucrurile s-au răsturnat.

— *Înainte de 1989, procurorul putea să aresteze fără mandat.*

— Putea să aresteze cu mandat. În rest, făcea exact ce face și acum. Adică făcea anchetă, supraveghea poliția, termina dosarele, trimitea în judecată. El făcea inculparea, exclusiv.

— *Dădea socoteală cuiva? Exista vreun CSM pe atunci, vreun organism care să echilibreze puterea procurorului?*

— Nu, nu exista. Îmi aduc aminte, fără să fi studiat chestiunea, că atunci, în 1990, când am intrat în Procuratură – așa se numea încă, „Procuratură“ –, colegii mai în vârstă spuneau că nu-i puteau trimite, de pildă, în judecată pe membrii de partid pentru fapte penale decât dacă aveau autorizația sau aprobarea partidului, în plan local, fie la nivel județean, fie la nivel orășenesc. Nu era ceva formalizat, din câte am înțeles, ci o cutumă pe care-o respectau.

— *Prin urmare, ideea de anchetă cu voie de la partid are rădăcini înainte de 1989.*

— Da. Deși nu prea erau membri de partid cei cu profesii intelectuale (partidul se orienta spre mediul muncitoresc), pentru trimiterea în judecată, pentru investigarea unora care dețineau funcții de partid, aveau nevoie de acordul de la partid.

— *Dar aveți conștiința acestui fapt? Că nu era în regulă? Atunci nu aveți totuși modele democratice în față, ca să puteți compara.*

— Oarecum. Am trăit într-un sat până la paisprezece ani, când am plecat la școală. Am trăit într-un sat unde principala ocupație, ca peste tot în România acelor ani, era munca pământului. Am văzut că oamenii își câștigau cu greu pâinea. Am văzut cât din recolta anuală le revenea lor și cât revenea CAP-ului, Cooperativei Agricole de Producție. Am văzut în același timp că oamenii din sat, ca să trăiască, mai veneau acasă și cu un sac de porumb peste cota legală, repartizată atunci de către CAP. În același timp, în ziarele județene erau popularizate anumite acțiuni ale poliției. Că poliția l-a prins pe cetățeanul cutare cu un sac de porumb în spate și l-a trimis în judecată, iar cetățeanul a luat trei luni de închisoare.

— *Și în satul meu din Ardeal avizierul poliției era plin, înainte de 1989, de poze cu inși care furau cartofi sau porumb de la CAP.*

— Exact. Dar asta făcea fiecare om, fiecare țăran, pentru că altfel nu putea să trăiască. Or, eu nu puteam să mă fac părtaș, să fiu în partea cealaltă.

— *Ați simțit, deci, un sentiment de compătimire față de niște oameni în mijlocul cărora trăiați.*

— Da. Trăiam efectiv, cu familia. Dar pe vremea aceea copiii, și nu doar cei din satele transilvane, nu stăteau acasă și se uitau la televizor, ci lucrau, alături de părinții lor, la câmp.

— *Ați terminat dreptul în 1990, deci l-ați făcut între 1986 și 1990. Spuneți că mai degrabă v-ați fi văzut avocat. Ce însemna să fii avocat înainte de 1989? Cu ce asociați meseria asta? Cu banii mai mulți? Cu o poziție socială mai înaltă? Cu ce?*

— Era asociată și atunci cu o profesie liberală. Se asocia și cu ideea de câștig, mult mai consistent decât câștigul din

magistratură, obținut de un procuror sau de un judecător. Veniturile avocaților, deși plafonate, erau totuși mai mari.

— *La cât erau plafonate?*

— Existau niște tranșe pentru avocați, două tranșe. Prima tranșă mergea până la maximum 3 600 de lei. Or, un procuror avea atunci cam 2 000 de lei. Vorbesc de procurorii tineri. Nu-mi mai aduc aminte exact veniturile. După ceva vechime în avocatură, aveau voie să câștige 5 600 de lei, ceea ce, să recunoaștem, era o sumă mare și de aceea avocații aveau un statut bun. Plus că acestea erau doar câștigurile salariale, în bani. Dar ideea de avocat era întotdeauna asociată și cu recompense în produse care nu se găseau în toate magazinele, mai ales în mediul urban. Deci, cu asta era asociată, cu o profesie liberală. Făceai bani și nici nu răspundeai comenzilor partidului, cum ai fi făcut ca procuror.

— *Aveai, ca avocat, înainte de 1989, libertate mai multă decât un magistrat? Sau și avocații erau doar o rotiță a sistemului? De la un punct încolo, nu trebuia să execuți niște ordine? Să faci o muncă formală?*

— Cu siguranță erau o rotiță, erau o componentă a sistemului, dar activitatea lor era mult mai liberală decât munca de procuror. Până la urmă, făceau apărarea. Nu existau mari dosare atunci. Numărai pe degete marile dosare. Avocatura se rezuma la multe cauze civile. Divorțuri, moșteniri, partaje, conflicte între vecini. (În penal, cele mai multe cauze erau legate de infracționalitatea comună și cotidiană. Dosarele intelectuale, dosarele frumoase, care te provocau profesional, erau mai rare.)

— *Și ați fi fost avocat în penal, în civil, în ce?*

— Asta nu mai am de unde să știu, dar cu siguranță pentru avocatură aș fi optat. Am avut repartiție în 1990. A fost

ultimul an în care se făcea repartiție centralizată pentru absolvenții de facultate. Era avantajos pentru că era o repartiție care obliga doar statul și instituția la care erai trimis la post, dar nu te mai obliga pe tine să rămâi acolo, cum era înainte. Vă aduceți aminte că, pe vremea lui Ceaușescu, erai obligat să faci trei sau doi ani de stagiatură, indiferent unde te duceai. Noi am fost foarte puțini studenți care am absolvit în anul 1990. Am intrat treizeci, am terminat vreo patruzeci, cu tot cu cetățenii străini. În cazul primelor zece posturi ocupate, nu s-a optat pentru nici un post de judecător. Au fost preferate posturile de avocați și de procurori. Colega care a terminat a unsprezecea a luat primul post de judecător. N-au fost preferate posturile de judecător, care acum, în general, se caută. Oamenii preferau profesiile liberale, în avocatură, dar lua și posturi de procuror, cum am luat și eu. Vă spun, încă exista ideea că procurorul reprezenta ceva mai puternic. Era mai conturat decât judecătorul.

— *Era imaginea autorității, întruchipa puterea.*

— Exact. Trecuse foarte puțin de la revoluție. Cinci-șase luni. Lumea încă nu știa prea bine cu ce se mănâncă democrația.

— *Ați terminat cu medie mare: 9,84.*

— Era combinația dintre mediile anuale și lucrarea de licență. Exceptând anul I, în ceilalți trei ani, II, III și IV, cu excepția a două examene, cred, n-am avut decât note de zece. Cu această medie de 9,84 am fost, dacă-mi aduc bine aminte, al nouălea sau al zecelea. Deci, erau medii foarte mari. Se învăța.

— *Știi, pentru că eu sunt relativ apropiat de generația aceasta. Vă spun foarte sincer că mă îngrozea, fiind un student mai leneș, ideea de tocit. Se știa că la drept, la istorie, la*

Cuprins

Prefață	5
Avocat sau procuror	15
Securistul și tentativa de racolare	23
Procurorii și colaborarea cu puterea politică	29
„Voiam acțiune“	33
Primul judecător arestat din România	39
Cazul Dacia Felix	44
Procuror sub guvernul Năstase. La un pas de avocatură	50
Telefonul de la Monica Macovei. De ce i-a spus „castravete murat“	62
Relația cu Traian Băsescu. Istorii care nu se pot spune	69
Primele șicane politice	73
Relația cu SRI: de la neîncredere la eficiență	79
De ce intră SRI pe firul operatorilor de telefonie mobilă . . .	86
Caracatița corupției. Arestarea unui prieten	90
Numele unor antivedete. Semnificațiile cazului Voicu	99
Marile eșecuri din sport. Corupția în mediul privat	110
Culmile anticorupției. Ancheta împotriva ministrului justiției, plus un ministru învins de un cercetat penal . . .	122
Până unde se întind rădăcinile corupției	137

Cine sunt salvatorii DNA	145
Peștii mari ai corupției. „Dați-mi un caz și intrăm în Uniunea Europeană“	161
Telefonul de la Năstase. Istoria unei condamnări	167
Ce citește un procuror-șef în afară de rechizitorii	182
Sfârșit de carieră la DNA, interimar la Parchetul General. Dosarul Referendumul	197